

5251
1ste Helligtrekonger-Søndag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 11. januar 1846

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! Ja, Himmelske Fader! gjør det ved Din Hellig-Aand, at hvor Evangeliet lyder reent og uforfalsket om Din eenbaarne Søn, det evige Guddoms-Ord, Vorherre Jesus Christus, han ogsaa maa staae lyslevende for Sjælens Øie, og aandelig tale Liv og Fred til hvert opladt, troende Hjerter! Bønhør os i den samme Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Ch. V. at et tolvåars Barn gaaer hjem med sine Forældre og er dem underdanig, det er vist nok i sig selv en Hverdags-Begivenhed, som det kan synes, var knap Umagen værdt at fortælle eller lægge Mærke til, og dog, naar vi blot sætter os ind i det virkelige Menneske-Liv, og tænker os et par fattige Folk, som *Joseph* og *Marie*, en Tømmermand og hans Hustru fra en lille, foragtet By, som Nazaret var, tænker os dem komme til Hovedstaden med deres Søn og der ved et besynderligt Tilfælde komme efter, at Sønnen er et Vidunder af Nemme og Forstand, som de Lærdeste og Klogeste Mænd kappes om at rose, see, naar vi blot levende tænker os det, da bliver det os allerede mærkeligt, at de fik ham hjem med; thi vi veed

jo vel, det giælder allevegne og til alle Tider, at naar et opvakt Hoved i sin Opvæxt kommer, hvor han mærker, der er meget at lære, da har han Lyst til at blive der, og naar kloge og lærde Mænd støde paa en Dreng med store og glimrende Sjæle-Evner, der slippe de ham nødig, og endelig, at jo ringere, fattigere og vankundigere Forældrene er, desmindre nænne de at holde paa ham og forspilde hvad hele Verden kalder hans store Lykke.

Allerede ved disse Ord: han gik med dem og kom til Nazaret, han, som i tre Dage havde siddet paa Forundrings-Stolen i Jerusalems Tempel, midt iblandt de Skriftkloge og forbauset dem og alle Tilhørerne baade ved sine Spørgsmaal og Giensvar, han gik hjem med Tømmermanden og hans Hustru til det lille Nazaret, hvor Ingen lagde Mærke til ham eller vidste at sætte Priis paa ham, allerede herved mærke vi, det er sjeldne Mennesker, vi har for os: det er en Moder med saa dyb en Kiærlighed, at selv de mest glimrende Udsigter for hendes Søn kan ikke bevæge hende til at slippe ham i Opvæxten, det er et tolvaaers Barn, som ingen Lyst til Kundskab, ingen offentlig Roes og Berømmelse, ingen Smiger kan lokke fra sin Moders Favn eller gjøre ligegyldig ved hendes Sorg og Kummer, og det er endelig en Pleiefader, som kun har sin Pligt for Øie, og viger ikke et Haarsbred fra hvad ham er befalet fra Oven, om det end synes, som Andre langt bedre kunde staae Frelser-Barnet i Faders Sted.

Men nu kommer dog først det Forunderligste og, menneskelig talt, det Utrolige, thi der staaer ikke blot: han gik

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

med dem og kom til Nazaret, men han var dem underdanig, og vi veed, det giælder ikke blot et Øieblik, ikke blot et Aar eller To, men hele Tiden fra Jesus var tolv Aar gammel til han blev Tredive og tiltraadte sit Lære-Embede, i al den Tid var *Jesus* dem underdanig, som ikke forstod hvad han talde til dem om sin Himmelske Fader, Hans Huus og Hans Arbeide, saa hvem der blot troer det, at han, der alt i det tolvte Aar var det i Sandhed kloge Barn, der kiendte sin Fader, og saae Ham paa den høieste Throne, han som hver Dag forfremmedes i Viisdom, var stærk i Aanden og fælde sig kronet

med Guds Naade, at han desuagtet endnu i to og tyve Aar blev ved at være Tømmermanden og hans Hustru, som ikke forstod ham, underdanig, forblev hos dem i Dunkelhed i det lille, foragtede Nazaret, og tog Deel i alle deres smaalige Sysler og Sorger og rettede sig efter deres indskrænkede, og, skiøndt de var fromme Sjæle, nødvendig tit skæve Begreber, hvem der blot troer det, maa føle dybt, det var med Rette *Jesus* sagde: lærer af mig, thi jeg er sagtomdig og ydmyg af Hjertet!

Ja m. V. en saadan Menneskens Søn er aldrig født af Mands Villie eller af Kiøds Villie, men kun af Gud, og det er jo høist forunderligt at Guds Søn vilde saaledes fornedre sig og tage en Tjeners Skikkelse paa sig, og det saa ringe en Tjeners som Tømmermandens i Nazaret og det i hele

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

tredivte Aar, saa vel maae vi forundrede istemme med Kingo:

Op Sjæl og agt vel nøie,
din Jesu Kirkefærd!
Gud gaaer for hver Mands Øie
og lar sig lede her
udaf Forældres Hænder
i Lydighedens Baand,
Han som al Jordens Ender
og Himlen har i Haand!

Og see m. V. disse Ting er ikke blot mærkværdige og vidunderlige over al Maade, men de er ligesaa opbyggelige og lærerige, fordi Christendommen ikke blot er en Historie om hvad der skedte engang i gamle Dage, da Vorherre øiensynlig var et lille Barn, sad tolvaa gammel i Templet, beundret af Folket og de Skriftkloge og gik dog hjem til Nazaret og blev til sit tredivte Aar Tømmermanden Joseph og hans Hustru Marie underdanig; men Christendommen er tillige et stedse fornyet, altid nyt Guddoms-Liv paa Jorden, under menneskelig og tjenerlig Skikkelse, saa vi som troe paa denne *Jesus*, der gik med Marie og Joseph til Nazaret og var dem underdanig og forfremmedes, trods de ugunstigste Omstændigheder aarlig og daglig i Viisdom og i Naade baade hos Gud og

Mennesker, vi som troe paa Hans Navn, vi har faaet Magt til at være Guds Børn, vi er aandelig i denne Verden, ligesom han var, vi kan og skal træde i hans Fodspor og voxe med ham, til vi blive saa fuldvoxne, som han var, da Himmelen aabnedes over ham, da Guds Aand foer ned som en Due og hvilede paa ham og der kom en Røst fra Himmelen, som sagde: denne er min elskelige Søn, i hvem Jeg har min Velbehag.

Dette er jo visselig en stor Gudfrygtigheds Hemmelighed, som det aldrig maa undre os at høre Verden spotte med, men saavist som Evangeliet er troværdigt, saavist som Jesus lever og sidder ved Gud-Faders Høire-Haand er det dog sandt, og naar det i vore Dage ei træder frem med Aands og Krafts klare Beviisning,

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

da er ikke blot, som alle Troende har bekiendt og maae bekiende, Skylden vores, men vi kan ogsaa see, det ligger kun i Tidens Vilkaar for Øieblikket, saa herefter skal vi see større Ting.

Ja m. V. naar Herren oplader vore Øine for Hans Vei paa Jorden og Hans Saliggjørelses-Orden blandt alle Folk, da kan vi godt see, hvorfor det *Drengébarn* der tales om i Aabenbaringen som en Guds Søn, blev ikke voxen, men undryktes til Guds Throne med Stephanus og hans Stalbrødre, medens Moderen paa den store Ørns Vinger fløi til Ørken, hvor der var beredt hende Sted at fødes en Tid og [to] Tider og en halv Tid borte fra Slangens Aasyn, thi denne *Barne-Moder*, det er jo *Troen*, Troen paa den Guds og Jomfru Maries Søn, i hvem det behagede Faderen at al Fylde, baade himmelsk og jordisk skulde boe og i hvem det behagede Faderen at skiænke os Børne-Ret og Børne-Kaar, ja denne Tro, denne udødelige Jomfru Marie, som var Moder til Gudsbarnet i Apostlerne, i Stephanus og i alle dem der var een Sjæl og eet Hjerter i Christo Jesu, denne Tro er, saalænge Kirken staaer, den samme frugtbare Barne-Moder, og skiøndt vi i Pavedommets Mørke neppe kan skimte Guds-Barnet, saa sees det dog klarlig, da Lyset oprinder, sees klarlig i *Morten Luther* og Mange med ham til denne Dag, saa det er kun Vexten, det endnu falder vanskeligt at opdage: Forfremmelsen i Viisdom og i Naade for Gud og Mennesker.

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

Hertil er nu vist nok mange Grunde hos os Hedninger af Naturen, som baade maatte opdrages efter det Gamle Testaments Lignelse til Abrahams og Propheternes Børn, og har endnu ondt ved at finde os i Guds saare underlige Husholdning med sit Folk, men hvad der i den sidste Tid især har forhindret Guds barnets velsignede Vext i Visdom og Naade, det er dog aabenbar Selvklogskabens og Stortagtheds Fristelser, som Lyset og Troen og Lydigheden hos os hidtil ingenlunde saaledes har overvundet, som vi læse i Dagens Evangelium at Jesus, Marie og Joseph overvandt dem, da de gik hjem fra Jerusalem til Nazaret og blev sammen til Guds Time, skjøndt den tøvede, blev sammen i det for menneskelige Øine urimelige Forhold, at den Store tjende de Smaa, at Lyset, det sande Lys af Evighed, læmpede sig efter Dunkelheden baade i Troen og Lydigheden, som skrevet staaer: han, den Herrers Herre var dem underdanig.

Og see m. V. da nu dette gaar op for os, saa vi see, hvad Hindringen har været for Guds barnets Vext, da vente vi med Rette, at den Himmelske Fader, som gierne giver Vext til alle sine Børn, vil bortrydde Hindringerne, saa Hans Søns Navn igien kan forherliges paa Jorden ved Hans Faders gode Gierninger. Ja m. V. saasart vi faaer et klart og levende Begreb om Moder-Troen

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

i Christi Kirke, som hverken [er] meer eller mindre eller andet end Hjertets Tro paa hvad vi alle ved Daaben bekiende, og faaer et klart og levende Begreb om Pleiefaderen, under hvem Guds barnet skal opvoxe, som er stræng Lydighed mod Herrens Anordninger ved Daaben og Nadveren, hvor Embedsmanden er et blot Redskab, medens Gerningen er ene Guds, da kan vi godt forstaae, hvi det aldrig lykkes med Vexten, naar

man fornem hæver sig over Troes-Bekiendelsen og Sacramenterne, og indbilder sig, man kan efterligne den fuldvoxne *Jesus*, som lærer med Myndighed og gjør Mirakler, uden at være opvoxet med ham i Sagtmodighed og Ydmyghed. Hidtil er det derfor, hvor det gik bedst, gaaet i den ny Christenhed, som om Marie og Joseph, da Tolvaarsbarnet blev borte for dem i Jerusalem, var blevet trætte af at lede efter ham, eller som om *Jesus* havde fundet saa stort Behag i Selskabet med de Skriftkloge og sin tidlige Berømmelse, at han, trods Maries Bønner ikke var fulgt hjem med til Nazaret, eller var dog ikke blevet ved at være dem underdanig, kunde ikke holdt ud at blive i Dunkelhed ved de smaalige Sysler til sit tredivte Aar.

Hvordan det kan blive anderledes, hvordan vi kan lære Guds Søn den store Sagtmodighed og den dybe Ydmyghed af, der altid hører til, naar Vexten i Guds Viisdom og

1ste Helligtrekonger-Søndag 1846

Naade skal lykkes, det er os vist nok ubegribeligt, fordi det er os selv umueligt, men for Gud er alle Ting muelige, og Han, som har begyndt den gode Gierning i os, er baade villig og mægtig til at fuldføre dem til Vorherres Jesu Christi Dag, saa det er ligevist, at naar de Troende kun lære at have den lille *Jesus*, *Jesus* i Nazaret stadig for Øine og bede i Hans Navn den Himmelske Fader om Aand og Viisdom og Naade til at efterligne ham, da skeer det, da blive vi smaa, saa vi kan voxe en christelig Vext, da ophøie vi os hverken af vor Skriftklogskab eller af Rosen for vort Nemme og vor Forstand paa Guds Hemmeligheder, men tjene de Smaa og ophøie Barne-Troen og Børne-Lærdommen over os selv, og see, da skal det himmelske Lys voxe hos os ligesom hos *Jesus* i Nazaret, voxe i Klarhed og voxe i Varme, til i Guds Time at udskinne over Jorden som Morgenrøden fra det Høie, og samle alle Guds Børn til een Hjord, ja til én Sjæl og eet Hjerter, til den fuldkomne Mand efter Herrens Vextes Maal, i hvem Guds Søns Tro og Erkiendelse for evig sammensmelter ved den Gud-Faders ubeskrivelige Kiærlighed, hvormed Han har elsket os og udvalgt os i Christo Jesu til at vorde ligedannede med Hans Søn og dele Hans Herlighed Amen!

